

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (Kinevezés; Zrínyi Ilona sírja's tetemei; budapesti napló; literári hírek, a' hengermalom létre jó, magyar játékszin, 's a' t.; zendületmiatti vizsgálatok Szerbiában; m. n. Akademia; eperjesi iskolavizsgálat és kórház; különféle: szabolesmegyei közgyűlési határozatok; 's a' t.) Amerika. Spanyolország (Safont kölesöntervét ellenzi a' nép egy része; 's a' t.) Anglia (az angol lapok avatkozást ajánlanak a' keleti ügyre nézve; udvari hírek; a' ministerség fölfüggeszti Canada egyesülése iránti törvényjavaslatát; ministeri tanács a' keleti ügyről; 's a' t.) Franciaország (követkamrai határozatok; constantinei hírek; Barbés minden felelősséget magára veszen; Franciaország és Russia levelezése a' hunkiar-skelesii szerződés iránt; pairszéki ülések; Brossard vád alól fölmentve; 's a' t.) Törökország (hazetéri hírek; a' szultán meghalt; 's a' t.) Hollandia. Gabonaár. Pénzkelet. Dunavízjárás.

Magyarország és Erdély.

Ő es. 's ap. kir. fős. Karner Antal győri kanonok 's középponti papnevelő-intézet-igazgatónak m. k. helytartóság tanácsosává nevezetése által megírult középponti papnevelő-intézetigazgató hivatalra Szaniszló Ferencz nváradipap-kanonokot 's m. k. egyetemi hitszónokot méltóztatott kegyelmesen kinevezni.

Konstantinápolyból egy teljeshitelű levelező hazánkba jun. 26káról írja, hogy „Galatában a' lázár-szerzeti egyház belsejében némi javítások tetetvén, midőn jun. 21kén a' sz.-Anna oltára alatti márvány-kövek elmozdítottak, egy öt láb hosszú 's 3 láb széles emlékkőre találtak, mellyen ezen felirat olvasható: „Illic requiescit ab heroicis laboribus virilis-animi mulier, sexus sui ac saeculi gloria, Celsissima Domina Helena Zerinia, Zerinae atque Frangipantiae Gentis decus ultimum, Tökölyi Principis uxor, olim Rakóczyi, utroque digna conjuge, magnis apud Croatas, Transsylvanos, Hungaros, Siculos inelyta titulis, factis ingentibus toto in orbe clarior, variis aequa mente fortunae casus experta, par prosperis, major adversis, cumulatim christiana pietate bellicis laudibus, fortem Domino reddidit animam, mortem eluctata in suo florum campo ad Nicomediensem Bithyniae sinum anno salutis 1703, aetatis 60, die 18va Februarii.“ Ezen kő elmozdítottván, kettős koporsó találtak; a' külső szurok-borítékkal, a' belső olombul 's nyílásán köröskörül kifolyó banyas-selyemmel; melly utóbbi fölnyittatván, mindenek esodálkozására a' dícsőült hős-asszony teteme dominicana apáczaruhába öltöztetve találtak, és pedig épen, nem ugyan puha és hajlékony, hanem szikkadt állapotban. A' dominicana apácza öltözetben belőle a' testet közvetlenül fedő ruha fehér 's e' fölött vörös, mind a' kettő oly erős, hogy semmi más módon sem szabadható, mint metsző eszközzel. A' nép tödült látására 's ruháját ereklve gyanánt széttepte, szétvagdalta; kétségkívül magát a' testet is szétdarabolandó, ha erővel nem üzetett volna el. Némellyek mondják, hogy be vala balzamozva, de ennek legkisebb jelei sem mutatkoznak. Mellette feküdt első férjétől, Rakóczytól, nemzett fiának teteme, melly még ki nem vétetett. A' dícső hős-asszony tetemeinek most készítették koporsó, mellyben — a' nép kíváncsisága kielégítésére — láthatólag, de róstellalal védve tartatnék. Vajha magyar hazánkfiai lépéseket tennének e' nevezetes történeti ereklve megszerzésére 's a' magyar honba visszavételére! Tököly szinte Bithyniában fekszik, Rakóczy Rodostóban; ez utóbbtól több könyv találtak a' Lázár-szerzet zárdájában, melly könyveket Rakóczy az akkor e' kolostorban lakott jesuitának hagyta. II. —

Budapesti napló. F. hó Isején magyar kir. tud. egyetemünk nagy termében jogtanári koszorúért különleg értekezék Orczy Ferencz b., ki még alig 20 éves, 's már is hítes ügyvéd és böleselkedési tanár. Az elnökséget Uzovics János es. kamarás és magyar kir. helytartósági tanácsos vivé e' tudom. ünnepen. — A' bécsi bank felévi számadásából kiviláglik, miszerint f. e. jun. 30kán még 14,104,238 váltó forint volt keringésben. — Kopácsy József, magyarországi primás 's esztergomi érsek, Kollár István, tribuniczi választott püspököt 's esztergomi olvasó kanonokot érsekhelyettesül hivatalában megerősíté. — F. hó 6dika óta egy török dervis tartózkodik Budán, neve Shach Achmed efendi. Arabiából zárandoklott ez ajtatos férfi imádkozni a' 200 év előtt elhunyt Tyul baba (rózsák atyja) török látnok sírján, ki a' budai császárfürdő közelében van eltemetve. A' dervis zöld kankó-fele felkötöst visel szörzövetből 's hosszú görbe hegyes süveget szinte szörzövetűt, mellynek színe sötétvörös. A' messze utat gyalog tévé a' jámbor férfi 's néhány napi pihenés után ismét visszavándorol hazájába. — A' már többször említett hengermalom végre csakugyan létesül Pesten, miután a' vállalkozók többrendű tudakozódás következtében meggyőződtek, hogy e' malom minden más őrülé erömű fölött kitünő elsőseget érdemel. A' vállalatot 300ezer pgő forintnyi tőke lépteti életbe; a' részvényesek, kik közt számos igen tisztos név, szerencsés sikerre méltók. — Gerenday József orvos tanártól „Magyar- 's Dalmátországi kigyók“ című alatt figyelemre méltó értekezés hagyta el a' sajtót e' napokban 4 kötetlával. A' munka István es. kir. fignek van ajánlv 's dícséretére válik Landerer könyvműhelyének; az egész VIII és 68 lapra terjed finom velinen nagy Sadrében; ára 30 kr. pgő 's kaphatni Eggenberger és Heckenast könyvvarusoknál. — Az Athenaeum folyó felévi első számai mutatványokat közlenek Vörösmartynk „Az áldozat“ című új színművéből, mennyire az eddig olvasottakból ítélhetni, sok tekintetben kedves elvet nyerend színházi közönségünk e' műből. — Gaal és József „Ecsedi tündér“ című regényes vígjátéka aug. 5kén jutand színpadunkra Lendvayné jutalmára. Gaal egy bohózatot dolgozik, mellynek címe „Kuruczvilág“ 's egyik hőse a' Hódváz partján született berei Farkas András, rózsás bajnok és udvari poéta, mikép magát nevezni szokta. A' „Peleskei notárius“ írójától csak jót várhatni e' nemben, a' választott tárgy pedig igen hálás; egyedül az kár, hogy Thern elhagyván Pestet, a' zeneirast alkalmasint más eszközlendi. Színházunk számára Shakspeare „Romeo és Juliáját“ szándékozik fordí-

tani Vajda, ha az még eddig más irónál nincs készülöben. Nagy Elek pedig „Mademoiselle de Belle-Isle“ című 5 felv. drámát fordít Dumastól; ugyanez iróttal 's fordítóttal rövid idő múlva „Teréz“ című jeles dráma kerülend színpadunkra. Szenvay Schiller „Orleansi szüz“ e' fordítását végzi; e' mű is ritka elvül szolgálend színházunknak. Ennyi élénk buzgalom az irók résziről, ha vele az igazgatóságé egyenlő mértékű méltóny-nyal párosuland, bizonyára szaporítani fogja játékszini közönségünket, melly a' rendkívül meleg időjárás óta annyira gyéült, hogy alig gondolhatni aggálytalanul e' fontos nemzeti intézetünk jövődjéről. A' daljáték következő újdonságokat hozand, Donizettitől: „Marino Falieri“, „Calaisi János“, „Devereux Róbert“, „Gyermeki szeretet hatalmas“, és „Saardami polgármester.“ — Színpadunkon f. hó 6kán bérszínettel Udvarhelyi jutalmára „Norma“ adaték. Joob mint vendég Sever szerepét éneklé; 7kén először „Rózika, a' holdkörös leányka“, bolózat 2 felv. énekkel 's tánczezel, Scribe után Komlóssy által fordítva, zenéje Glasertől; 8kán másodsor „Romilda“ Szigligetitől; 9kén „Két gályarab“, 10kén a' hirtetett „Bájtal“ helyett „Eskü“, 11kén „Szeretteti“ vagy meghalni“ és „16 éves királyné“, felvonások közt Szerdahelyi új magyarjait játszá a' zenészkar; 12kén „Az álom élet vagy a' parisi szép hímvarró“ szíj. 4. felv. — Pest utcajzi egymásután magosabbra töltetnek, 's a' gyalg járdák szaporodnak. E' napokban végzik a' nagy hiduteza újabb kövezetét, mellynek most mindkét oldala gyalog járdával, a' koesitér pedig apróbb de négyszegű egyirányos gránitkövekkel, valamint Bécsben, rakatott kő, melly mind szekerekre mind gyalogokra nézve rendkívül könnyíti a' járást. A' kalmár-boltok belsejét 's külsejét pompásan esinosgatják a' főutczákban. Mult héten jelelt meg, 's minden könyvvarusnál a' vizkárvalloztak javára egy ezüst forintot árutatták „Pest rajzterve“ azon legújabb változások kijelölésivel, mellyek a' vizkár után felsőbb meghagyásból Pesten tetettek 's tétetni fognak. E' rajzon a' számos új utczaszabalyzaton 's ezelszeübb felosztáson láthatni, hogy a' deszkások ezutáni rakkhelyeik a' Margit-sziget irányában lesznek ott, hol eddig a' komáromiak voltak; az új épület mügötti fatér helyén házak lesznek, 's a' tüzelőfa árutere főlebb vitétik a' czukortisztító és Valero most épülő új selyemgyára közti térre. Teréz külvárosban a' paesirtamezei kertek mind házhelyekké rendelvek; Teréz templomához közel új terek lesznek a' kis mező-nyár- és díófa utczáknak a' háromdob utczára — hasonlag a' Lázár- reték- és könyök utczáknak a' hajós utczára szolgáló szögletein — ugy a' József-városban a' salitrom és német utca közt levő területen — végre Ferenczvárosban a' Ferencz és virág-utca szegletein a' főutca felé; a' templom mellett is megnagyobbították a' tér — a' belvárost amattól elválasztó mézárósteza szélesbítették; az erre használt házak kárpótlást nyertek a' régi lövész-térből a' városnak hajdani de eddig felállott bástyái felé. Ki e' tervrajzot megveszi, a' vizáradási rajzot ráadásul ingyen kapja. Az új lövészhez erősen épül a' város erdeje előtt, ugy a' megyeház 's az új Museum is, melly mügött, mint mondják, diszes sétat hely leend. — A' kezi orgonák, mellyekkel h-zakba, koldulás-alakban, járnak az ingyenlők Budapesten, nemcsak nagyon szaporodnak, de tökélyesülnek is, ugy hogy már most egy jókora nagyságú orgonicskával is járnak, mellyet kétkerekű talyigán vonnak egy házból a' másikba, 's mellynek zenéjét trombita nemü 's török dob és más érezcsengésű hangok kísérik. Reménylhetni hogy nem sokára egész török muzsikát fognak illy orgonákba helyezni 's egy garasért a' legszebb operai legkedvesb magyar és német hangművek lesznek hallhatók. Milly kártékony azonban e' koldulás neme a' köznépre, onnan is kiviláglik, hogy már most nemcsak elnyomorodtak és vakok (mint azelőtt) járnak illyesekkel, hanem kisdedek, sőt legizmosb legények, ifjak és gyermekczek, kiket mindamnyi hasznosabb munka kerülőinek, naplopóknak tekinthetni; ezek 's a' velök járó gyermekek, kik rendszeren a' koldulást nemcsak az udvaron, hanem az emeletekbeli lakásokban is szokták végezni, 's így szokván a' henyélethez, a' munkás élettől idővel is iszonyodni és így közülök számosan dologtalan, erköestelen életet fognak viselni. Méltán szoros figyelem alá vehetné ezeket a' rendőrség, 's illy tunya életmódtól eltilthatná őket. Budavár hegyalja, Pest felé szolgáló oldalon, ott, hová az új hidő jövend, folyvást a' legszebb árnyékos sétat helyé alakították, mellynek kellemeit már most is számosan élvezik. Hát ha még a' hid elkészülend? Mult heteken a' Ferenczvárosban egy gömbölyű kőoszlopnak, híhetőleg régi római mérföldjelelőnek, jó részét csak ki, mellyen igen sok iras olvasható. Ez most a' Dunafürdő-ház kapuja alatt fekszik. Hm. —

(Az összeesküvés miatti vizsgálatok folyvást tartanak Szerbiában.) Jun. 24iki szerb határszéli hírek szerint a' zendület miatti vizsgálatokat még most is buzgón folytatja a' választmány, noha semmi újabb felfedőzést nem tön. Fővetkesnek Obrenovics János vezérőrnagyot, a' volt fejdelem rokonát nevezik. Szerbia majd minden résziről, összesen mintegy 400 főnyi küldöttség érkezett Belgrádba Jussuf basához, az egész szerb nemzet elégülttel jelenteni ki a' történetekkel, 's egyszersmind kérni tőle, a' mostani rendszer föntartása kieszközlését a' portától. Az ideigl. orosz ezári consul, Wastenko, szerbiai főconsullá nevezteték 's egyszersmind

a sz. Annarend másodosztályú díszjelét küldék meg neki sz. Pétervárból, mi oda látszik mutatni, hogy a nevezett udvar helyesli az utóbbi szerb történeteket. Annyi bizonyos, miszerint Russzia nem igen szívelheté szabadelmű nézetei és intézvényi miatt Milos hget. —

M. tud. társaság. Megjelent az academia költségén, 's minden hiteles könyvárosnál a két hazában megkapható: Sebesség, melyet előadási kézi-könyvül kiadott Dr. Chelius M. J. heidelbergi prof. A negyedik öregbített és javított eredeti kiadás után a pesti m. kir. egyetemenbeli orvosi kar iskolai használatára fordítá Smalkovics Mihály. Harmadik kötet. Budán, egy. het. n. 8r. összesen 306 lap, borítékba fűzve 1 ft 40 kr. pgó. Az első és második kötet is, neha amaz összesen 357, ez 470 lap, szint' ezen áron kapható. — Pesten, jul. 2. 1839. Dr. Schedel Ferencz, titoknok.

A m. tudós társaság f. e. május 29., jun. 3 és 10kén tartott kisgyűléseiben, belső tárgyak elintézésén kívül: I. a Tudománytár számára beküldött historiai 's egy mathematicai értekezésnek bírálók rendeltettek. II. Egy közgazdasági munka, javítás végett, beküldőjéhez visszautasított. III. Egy mathematicai 's egy történettudományi értekezés, az illető bírálók véleményeinek következtetésében, nyomtatástól elmozdítottak. IV. Ruchietl Miklós tornai, Sümeghy Pál nyitrai, és Vas József gösejei tájszavak gyűjteményével kedveskedtek. V. Sztrokay Antal r. tag, néhai Perger János r. t. felett, jun. 10kén emlékbeszédet olvasott, mely az Évkönyvek IVdik kötetébe fölvetetni határozottatott. VI. Schedel Ferencz titoknok bővebb jelentést tett az általa hivatalosan átvett rohonzói és kishéri könyvtárakról: 's önkéntes ajánlkozására az academiái könyvtár felállítása 's rendezése az ő gondjaira bízott. VII. A társaság gyűjteményei következő ajándékokkal szaporodtak: 1. a) könyvtár: a) Brüll Fildéltől: költészi képek. Pest 1837 's 33. b) Csoma Mihálytól: a római literatura történeteinek alaprajza. S. Patak 1839. c) Kerekes Ferencz l. tagtól: Betrachtungen über die chemischen Elemente. Pest, 1819. d) Fáy Antrás t. tagtól: Terve a Pest megyei köznép számára felállítandó takarékpénztárnak. Buda, 1839. e) Guzmics Izidórtól: Egyházi tár. 1839. III. 's IV. füzet. f) Nagy Ignációtól: Színműtar. I. II. füzet. Buda, 1839. g) Nagy (Fogarasi) Páltól: Záh Klára. M. V. V. V. hely. 1839. h) Pongrácz Lajostól: Tisztválasztási szöveg Balogh Imre urhoz. Esztergom, 1839. i) Schedel Ferencz titoknoktól: a) Diatetica elemi. Buda, 1839. k) Tótlényi Szaniszlótlól: De Principiis Pathologiae generalis libri se. két kötet. Bécs, 1831. és Versuch einer Kritik der wissenschaftlichen Grundlage der Medizin. négy kötet. Bécs, 1838—40. l) Kulik Jakabtól Prágában: Untersuchungen über die Kettenbrüchenlinien. Prag, 1838. m) Csacsó Imrétől: Bevezetés a természeti jogba. Győr, 1839. n) Kaehler Jánostól: Alphabetisch-tabellarisch-scientifisches Samen-Verzeichniss. Wien, 1839. o) Stamm Nótól: Succinea explicatio rituum, qui olim apud Romanos obtinuerunt, conscripta a G. H. Nieupoort. Budissa, 1739. — A kéziratár: Egyed Antal l. tag-a) Alapvonalai a ker. kath. vallástudománynak, 's „Délesteri isteni szolgálat vasár- és ünneppapokra“, b) Sárvány Ferencztől: János király Debreczen városa több ezéheinek 1531ben kiadott szabadelvele régi magyar fordításban. — 3. A pénzgyűjtemény: a) Ruchietl Miklóstól 5 darab régi rézpénzzel, és b) Szuknavics Jakabtól 17 darabbal neveltetett.

KÜLÖNFÉLE: A vaczi vásár jul. elején kézművári czikkekre igen silány volt. Árus igen sok jelent meg Pestről, de vevő alig volt látható. Legjobban kelt a hegységek által hozott zsákportéka; százát 34—36 pgó forintot vevék. Báránybőr kevés volt, de jól kelt; százát 80 pgó fttal fizették. — Jun. 30kán éjjel Balassa-Gyarmat vidékén Nógrád megyében, nagy hó esett. — Eperjesen jun. 23kán tartá az evang. iskola tanuló ifjai közel 4 hónap előtt ufolag létre kelt magyar nyelvintézet, feltámadta utáni első örömmünnepét, nem nagy számu, de válogatott, nagy részben hölgyekből álló, közönség jelenlétében 's teljes melegegülésivel. Előlépe szöszekre Várady Károly joghallgató, ki már előbb a társaság újabb szerkesztése körül is érdemet szerze, 's jelesül is alaposan értekezett a honi nyelv előmenete akadályairól. Utána 15 szavalt, hármát kivéva, mindnyájan öndolgozatit 's kötött beszédben. Általánoson mind a szavalt költemények, mind főleg a szaválás sok kívánandót ohajtat; de a tökély nem kezdeti eredmény szokott lenni. 's egyébiránt olly rögtön történt az egésznek elrendezése, hogy tökéletesb készület nem igen vala várható. A szavalatok közeit tanuló ifjakból alakult külön éneklő és hangászkar zenéjével tölték ki. Ath. — Zsidó helységben, Veresegyháza mellett, jun. 10kén vészett kutya harapá meg egy földműves lovat. 9 nap mulva telj-s mértékben mutatkoztak rajta a víziszony rettentő jelei. A földműves csirásnak gondolván a lovat, istállóba zárá, hol az még négy más lovat sebesíte meg. Most gyorsan a sz. miklósi kovács után ment a lo gazdája; de szerencsétlenségre a kovácsot négy pórral együtt szinte megmará a dühös állat. Három közülök, t. i. a tulajdonos, 5 gyermek atyja, a kovács 's egy másik földműves, még ugyanazon nap aldozati lettek az iszonyu bajnak. A másik kettő orvosi kéz alatt van. A lovakat azonnal ágyon lők. — Jul. 6iki győri levelek szerint 14 nap óta rendkívüli élénkség uralkodik ott a Dunán. A magas víz miatt jun. közepéig csak egy két gabna-terhes hajó juthatván Győrig, most falkakint érkeznek oda kisebb és nagyobb gabnahajók. A még mindig meglehetőss magasságu vízen most egészen Mosonyig juthatnak a hajók, mi tetemesül mozdítja elő a szállítást. — A bajai kórház ismét számos ajándékkal tapasztalá öregbülni pénzalapját; Girk György püspök, 2400 gyermeket részesítvén a bérmlás szentségében, 50 forintot ajándékozott ez üdvös ezétra, a fősős-czéh 15 f., kötelezven magát minden évben ugyanannyit adni; Juray Antal 2 f. 30 kr.; Matula Pál 3 f. 30.; Novák Teréz 8 f.; Skaricza József 5 f.; a takács-czéh 10 f.; tímárczéh 40 f. váltóban. — A budai nőegyesülettől alapított jótékony intézetek gyámolítására adakoztak a lefolyt 1839ki első felévben: Főhg nádorunk fensége 1250 ft.; fens. neje Maria Dorothea cs. k. főhgassz. két darab gazdasági szövetet, melyből, egy jótéví által tavaly ajándékozott vászonnal pótolva, 12 szegény lány ruházottatott fel a krisztinavárosi kisdedovó intézetben; Chotek-Brunsvik grófné négy szegény fiúnak csináltatott ruhát 43 f. 20 kr. erejéig; Amade grné gyermekeknek 48 pár harisnyát, 18 kabátot 's 20 fejkötőt, Eötvös báróné 6 pár harisnyát ajándékozott, melyek a 42 fr. 30 kron vásárlott 12 posztószélcipe, ugyanannyi pamutkendő 's fejkötővel együtt, házi szegények és a krisztinavárosi kisdedovó intézet szűkölködő gyermekei közt osztattak el; Nádasdy-Forray grné egy 10 éves szegény lány-

nak fehér ruhát és kötös-darabokat 19 f. 43 kr. árut; Brunsvik-Majthényi grné megtérítette a nőegyesületi pénztárnak azon 100 ft. 32 kr. v., mely a pesti vakgyógyintézetben gyógyszerre tett költség fele árua a budai nőegyesület által kifizettetett; a tartós télkor egy nevezetlenül maradni kívánó tüzfára 50 p. ft. adott, melyen 7 öl fa vásároltatték, 's házi szegények közt fölönként osztottatott el; Klobusiczky Péter érsek a nőegyesületnek 100 v. ft., a krisztinavárosi kisdedovó intézetnek 50 v. ft.; Vörös-Heimer a. az egyesületnek szinte 100, a kisdedovó intézetnek 50 v. ft. küldött. A nőegyesülettől alapított ápoló-ház számára eleségül küldöttek: Brunsvik-Majthényi grné 25 ft disznósirt, 25 ft szalonnát 's 4 sódort. Forray-Brunsvik báróné 90 f. disznósirt, 60 f. szalonnát, 21 ft füstölt húst, 1/3 mérő babot 's ugyanannyi lenesét; Festetics Antal kam-Sp. mérő gabnát; Majthényi-Bartakovics a. husvétra két bárányt; Fiáth-Szeth assz. 60 rőf szalmazsák-vásznat. Mindezt a budai nőegyesület há-láját nyilvánítván, Walzel A. Fridrik, Trencsenszky társa által, az egyesületnek ingyen szolgáltatott lithographiai munkákról is köszönettel emlékezik. — Szabolcs közgyűlésében a Duna 's többi magyarországi folyóvíz, jelesen a Tisza szabályoztatása ügyében, a megye Rendének határozata abban egyesült, hogy e' nagyszerű szabályozások részvényes vállalkozások útján létesíttessenek, 's bátor a' megye RRdei jól tudják, hogy valamint a külkereskedés előmozdítására, ugy különösen az ország jelen állapotjára nézve, a' nemzeti gazdaság egyik hatalmas ágának, a' belkereskedés 's közlekedés kifejtése 's virágzásának eszközlésére, illy nagyszerű 's tömérék pénzmennyiségbe kerülő vállalatokra, a' magyar nép még most pénzhány miatt elégtelen; mindazáltal a' részvényes vállalkozás esetében, addig, míg magyar részvényesek találkoznak, e' forgásba teendő részvények idegen kézre ne bocsáttassanak. Tanácskozás tárgya volt még a' katonaságnak az országon átszállítására kívánatát élelemzése; mire nézve a' megye RRdei ohajtanak, hogy az élelemszerek szerzése haszonbérbe ne adatnék; mert a' vállalkozók is kívánván nyerni, ha nem lesz módjuk rá, e' nyereség az adózó nép javára esik. Továbbá Kővárvidékére nézve közmegegyezésök volt a' megye Rendének, hogy e' testület is követei által részt vegyen az országgyűlési tanácskozásokban.

Eperjes, jun. végén: Az évenkénti kövizsgálatok, az evangelicusok itteni kerületi főiskolájában jun. 24—28 tartattak, melyek közt minden tekintetben legfőbb figyelmet érdemle és talált a' hazai törvényhallgatóké, mind a' tudomány terjedelme, fontossága 's polgári élénkkel szoros viszonyra, mind a' minden diésétre méltó tanító fáradhatlan szorgalma és sajátzerű lelkes tanítás-módjára, mind a' tanuló ifjuság szokatlan nagy számára (99 rendes 's több rendkívüli hallgató) 's világos, értelmes és meghatározott, leginkább magyar nyelvű feleleteire nézve. Az itteni polgári kórház, melynek első alapját Krieger Sám. orv. még 1802—1805ben vetette meg, de a' mely csak 1831 óta Hlatky orvos felügye-lése alatt kezdte rendszabályokat és butorozást nyerni, igazi kórházzá alakulni, az idén leginkább mostani orvosa Sárosy Józ. ur nemesszivü fáradozásai következtében, tetemes gyarapodást nyert. Már az új évi köszöntések és ajándékok megváltása 397 ft. 23 kr p. p. hozott be; később három színi előadás — egy, rendes szí-nésztársaság, kettő melegkeblü emberbarátok és barátok által összesen 178 ft. 10 kr. p. p. gyümölesöze, mi által a' bevétel 575 ft. 33 kr p. p. növekedett. Így lehetséges lön az eddigi legsürgetőbb hiányok pótlása, a' legszükségesebb javítások megtétele, 's az egésznek ezélszerűbb belső elrendezése. 'S a' szellem mind ezekben, mely teremtett, a' lélek, mely elevenített; Sárosy ur vala, ki ez intézet körül magának nem ragyogó ugyan, de annál méltánylandóbb és tartósb érdemeket gyűjti, mit megismerni 's nyilvánítani annyival szentebb köte-lesség, mennél több 's terhesb volt a' legyőzendő akadály, melyeket nemes ügyekezete eibe részint előtételtek, részint önző nézetek gördítének. Ugyan-esak a' kórház javára, több nagylelkü hölgy és férfi által ezéba vétetett újo-lag egy magyar és egy német szindarab adatása, valamint egy, női kézművek sors általi kijátsztatásával egybe kapcsolandó táncvizigalom tartatása. A' süker, az eddigiekből ítélve, nem lehet kétséges. — Az iparegyesület, melynek Eperjes már eddig is olly sokat köszönhet, érdemeit egy újabbal nevelte. Tagjai ugyanis, minden jó, közhasznú és korszerű vállalat buzóg pártolói 's tetteg előmozdítóí levén, rövid idő alatt 700 ftot p. p. irtak alá egy közönséges uszóiskola-ala-pításra, melynek nem sokára létesülendését annyival biztosabban reménylhetni, mivel a' t. városi tanács is ajánlotta e' ezétra közremunkálását.

Igazítás: Előbbi Jelenkor. első hasábján a' 71 sorban alulról fölfelé: 500 helyett olv. 100.

Amerika

(Globe.) Riojaneiroi május 4eig terjedő lapok szerint a' kormányzó május 3kán nyitá meg a' törvényhozóságot, beszéde semmi fontost nem foglal magában. — Buenosayresi hírek csak april 6aig terjednek; szerintük a' britt hajóserég Laplata folyamon, három hajó megérkezettivel, számra nézve egyenlő a' külréveken horgonyozó francia ostromzári hajóse-reggel. — Bolivia status Santacruz ellen nyilatkozott, 's Buenosayres-ből követ induland oda. — 6 ezer löny argentinüi sereg, Echague parancs-noksága alatt, Corrientes tartomány ellen nyomul, mely Rozas elnök ellen föllázadt. (Azon csatáról, mely a' francziák 's buenosayresiak közt történt, 's melyben az előbbieket megverettek, mitem emlitenek a' fön-telbi lapok.)

Spanyolország.

(Safont kölesünét ellenzi a' nép egy része.) A' pénzügyminister, minden áron segíteni ohajtván az ország baján, alkotmány-ellenkezőleg titkon kölesönszerződésre lépett Safont kereskedőhazzal, minek követ-keztiben 14 millió realnyi előlegezésért Spanyolország valamennyi kapu-vámát kapta volna zálogbirtokul. Noha Safont nagy hazafinak tartja ma-gát, 's a' föllengősdiék soraiba tartozik, e' szerződés mégis általános elégtelenséget szült, 's Alicanteban egyenesen megtagadák ügyviselői-tül a' vámszedési jogvégrehajtást. Kérdés már most: megsemmítendi e' a' kormány a' kötött szerződést, vagy pedig fegyveres erővel gyámoli-tandja mindenütt ügyviselőit? — Nemours hg jun. 11kén Cadizba érke-zék, 's a' városi nevezetességek megtekintésével mulatkozték. — Jun. 18kán szemlét tartá a' kományzó királyné a' Pradoban kiállított 2500 lönyi ujonczesapat fölött, mely másnap az éjszaki tartományokban álló ezre-

dekhez indult. — Espartero jun. 12kén jelenté Amurriobul, mikép a' carlosiak elhagyván S. Vicente erősséget Guriezoban, Aleson tábornok azonnal elfoglala azt, és a' ramalesi vonal erősítéséhez fogott. — Meer b. pontosan engede a' kormányparancsnak 's Franciaországba távozik. Az alkotmányos ügy igen buzgó parancsnokot veszte általa, kinek helyét nehéz lesz kipótolni a' mostani zavarok közt. —

A n g l i a .

(Lapnyilatkozatok a' csekély minisleri többségről. Elegy.) A' tory lapok hosszas cikkekben patogatnak örömtüzet a' néhányszor mutatkozott csekély minisleri többség miatt, 's különösen a' nevelési ügyben nyert két szónyi többséget szabdalgatják. A' Standard szokás szerint kiemelni törekszik, milly nagy lett volna a' konservatív többség, ha tisztán angol követek ülnek parlamentben, azaz ha a' skot radicalok irlandi katholicusok ki lennének onnan zárva. Ertekezését e' szókkal rekeszti a' Standard: „Mit tognak már most tenni a' minislerék? A' Chronicle értésünkre adja, hogy megmaradni szándékoznak tervök mellett. Kiváncsiak vagyunk, mikép fogják azt eszközölhetni. Melbourne l. nyiltan kimondá, miszerint 5 szózatnál nem nagyobb többség olly nagy bizalomhiányt tanusít a' minislerség ellen a' parlament résziről, hogy az tovább nem maradhat meg hivatalban; annál inkább köteles tehát lelépni a' kormány most, midön csak két szónyi többségre tud szert tenni. De mit mondjunk ollyas kormányról, melly még e' két szózatához is ragaszkodik, és folyvást küzd azon rendszabály mellett, mellyről olly határozottan adá véleményét az alsóház.“ A' Courier kérdi: vajjon csakugyan nem akarnak e' minislerék semmit tenni, mi barátikat fölébresztené mostani halálos álmukból? Utóbb pedig így szól: „Leggyalázatosb pulya nyúl lenne Melbourne, ha mostani szükségében el tudna hagyni királyi asszonyát. Ö mint hőse lépett föl a' fiatal szép királynének, 's azzal olly felelősséget vön magára, melly elől többé nem szabad visszavonulnia. Semmi földás! Végig kell küzdeni a' harcztot utolsó lélekzetig, 's ha nem nyerhetni nagyobb többséget, föl kell oszlatni a' parlamentet. De a' fölösztatás, a' szabadalmú párt által egyhangulag kívánt engedvények megadása nélkül, olly bélyeget sütné az alsóházi követek homlokára, hogy velük többé sem whig sem tory kormány nem kívánna érintkezésbe jöni.“ — A' Dublin Post, O'Connell lapja, melly többnyire jól szokott értesülve lenni, biztosan mondja állíthatni, hogy az idén nem fogják fölösztatni a' parlamentet. — Granteley Berkeley alsóházi tag nem rég az uszbridgei rendőri törvényszék előtt volt kénytelen megjelenni, mivel kakasviadal-tartás miatt vádoltá őt az állatok elleni kegyetlenséget gátló társulat. A' követ urat 5 font sterlingnyi büntetésre ítélte a' törvényszék, melly határozat iránt ellenmondást nyujta be a' vádlott, 's nyilvános lapokban következőleg mentegeti azon szenvedélyét, melly miatt vádat támasztottak ellene: „Ha kegyetlenség e' társulat jelszava, ugy azt minden mezei mulatságunkra alkalmazhatni, mikben állatok is részesülnek, pedig királyi főpéczerünk is van, 's így maga a' korona is pártolja e' szép mulatságokat, az ascoli löversenynek pedig fényes jutalmat is szokott kifizéni. Én részemről megvallom, hogy minden ó angol vadászati szokásnak szivemből barátja vagyok. Az erdő, mező, víz, népszínjáték, öklészkör, 's azon böcsületes igazszívü ütlegesere, melly annyira örvendeztetni minden valódi angol lelkét, nekem legfőbb gyönyörül szolgál. Bámulni szoktam én a' szilaj bátorságot emberben, állapotban 's madárban; ám de a' járomba fogott állatok verését valóban én sem bírhetem.“ A' vádlott e' védelme daczára is fizetni volt kénytelen, mert különben, noha alsóházi tag, még is egy hónapi kényszerített munkára kellett volna vándorlania nyilvános javítóházba. — A' katonai tengerész-osztály néhány nap óta számos gyűlést tart. — O'Connell burgonyát 's pénzt osztogat szegény bérlőinek. —

F r a n c z i a o r s z á g .

(Barbés minden felelősséget magára veszen.) A' párszéki jun. 28-diki ülésében felreverte az ügyvédek ellenkezését, 's rögtön vallatáshoz fogott, nem akarván minden vádlottnak törvényszék elibe állíttatását bevarni. 29ikén jelenté Dupont, Barbés és Bernard ügyvéde, hogy a' párszéki múlt napi határozata ellen nem fog szólni, mivel azt a' törvénykezési terem kivül fogja megítélni a' közvélemény. Az elnök rendre utasítá őt. Barbés ezután következőleg hallatá magát: „Ha magamat érdekelne csak e' tárgy, egészen hallgatnék, mert nem ismerem meg Önök bíróságát. De más vádlottak is állnak mellettem, 's azok iránti kötelességemet tartozom teljesíteni. Azok érdekében nyilvánítnom kell, hogy ők nem voltak értesülve a' történéndőkrül; bizonyos tekintetben elragadá őket a' rohanó folyam. Én részemről semmi kedvezményt nem akarok huzni nyilatkozatombul. Az általánosan történtek iránt minden felelősséget magamra veszek; egyes eseteket mindazáltal elutasítok magamtól, mivel azok bücssteleníteni fognának engem. Drouineau tisztet nem én gyilkolám meg. Olly tette nem vagyok képes. Hasonló fegyverekkel megküzdöttem volna ugyan vele, fényes nappal, az utca közepén; de orgyilkosság nem mesterségem. Rágalmazák a' nép egyik bajnokát! Egyéb iránt, uraim, e' nyilatkozás nem Önöket, hanem Franciaországot, Európát, az egész világot illeti. Egyszermind jelentnem kell, hogy a' Moniteur republicain, nem a' társulat tulajdona. Bonnet és Nougés épen nem tartoznak a' társulathoz. Többet nem fogok szólni, 's ne is fárassza magát, elnök ur, kérdésekkel. Én politikai ellenimmet állok szemközt, 's nem barátimmal. Vegyék Önök fejemet, itt van!“ Elnök: „Mégis ki kell Önt hallgatnom Drouineau halála iránt, kinek meggyilkolását Ön tagadja.“ Barbés: „Mivel ez politikai természetű kérdésekrül nyilatkozásra vezetne, tehát nem szölok semmit. E' fővád ellen csupán azért ótlalmazám magamat, mivel lelkületemet bücssteleníté. Még egyszer, — itt fejem!“ Ezután Bernard vallatásához akart fogni az elnök; de az is ünnepelesen nyilvánítá, hogy semmire nem fog válaszolni. Most a' tanuvalla-

tás következék. A' három első tanu azt mondá, hogy nem ismeri a' vádlottakat. Cugnet koresmáros Barbést ismeré ugyan, de Bernardról semmit nem akart tudni. Az előbbi pipára gyujta nála, 's intésre, hogy távoznék, mivel az utczán esatáznak, ezt válaszóla: „Ne féljen Ön, csak gyermekek azok.“ Regnard koresmáros beszélé, miszerint eleinte két ifju jöve hozzá, kikhez utóbb többen is érkeztek 's ezt kérdék egymástól: „Eljöttek már?“ mire: „Nem!“ lón a' válasz, míg végre bizonyos jeladás után mindnyájan e' kiáltással: „Itt a' pillanat! Siessünk!“ elrohantak. Regnard be akará koresmaját zárni; de az ifjak még nagyobb számban visszajövessel fenyegeték őt. Oudard következő tartalmu iratot látott Maréchal elesett zendülőnél: „A' koresmában, st. Martin utczában 2¹/₂ órakor,“ 's e' rendelés Barbés kézírata volt, az egyesületi alapszabályokat pedig Bernard írta. Bernard: „Nem tagadom.“ Lepage fegyvertára kiraboltatását beszélé el, Crapelet könyvárús pedig tanusítá, mikép az észvaki társulat alapszabályi ugyanazon bötükkal voltak nyomva, mikkel a' Lepage tárában találtatott fölszólítások készültek. Egy asszony vallomásából az világlott ki, mikép Barbés május 9ikén elutazási ürügy alatt látát tön le nála, mellyből távolléte alatt löport vettek ki a' zendülők. Egy polgár látta, midön háza előtt töltéseket osztatott ki Barbés, mire néhány azonnal lödözni kezdé csapatjából, mit ő komolyan tilalmazott. Öt (a' tanut) fiastul fegyverfogásra akarák kénytetni a' zendülők; de ő illy válasszal utasítá el őket: „Önök szabadságért küzdenek, tehát ne vegyenek erőt szabadságomon.“ (Kaczaj.) A' zendülők ajkíról szüntelen csak: „Fegyverre!“ kiáltozás barsoga. Leblond, hatóságorségi hadnagy, ki a' grenetát-utczai torlaszt foglalá el, egy sebesültet látá ott, kire még a' löpor-összeesküvésből vélt emlékezni, mi okbul azonnal el is fogatá őt. Az elnök azon kérdésre: ismeri e' Barbést, igennel válaszóla a' fogoly; öltözete leírásában mindazáltal egészen ellenkezőleg nyilatkozék egy másik tanuval. Levrand orvos hátulról látá azon zendülőt, ki a' cha-teleti téren a' tisztet agyon lövé; de a' vádlottak közül egyben sem ismért reá. Azon órsapat egyik közlegénye mindazáltal Barbést mondja gyilkosnak, egy társa ellenben tagadja ezt. Ezután még több tanuszóla, kik közül némellyek Barbést mondák gyilkosnak, míg mások nem akartak benne arra ismerni. Elnök: „Barbés! nincs Önnek mit szólnia?“ Barbés: „Sokat kellene mondanom; de helyzetem nem engedi.“ Elnök: „Barbés, midön politikai helyzetét emlité Ön, nem kényszerítém Önt többé; de ha most még szólhat valamit, ugy tegye azt: az emberiség 's tulajdon érdeke nevében szólítom fel Önt, szakassza félben hallgatását.“ Barbés: „Elnök ur! Ha háboruban ellenségei hatalmába jut az indián, nem törekszik magát ótlamazni, hanem önként hajtja fejét a' nyuzókés alá. Én követem az indiánok példáját.“ Néhány csekélyebb jelentésü tanu kihallgatása után más napra halasztá az ülést az elnök.

(Párszéki ülés. Brossard vád alul fölmentve.) Jun. 30ikán nagyobb számmal jelentek meg a' párszéki teremben a' kiváncsiak. Déli 12 órakor bevezeték a' vádlottakat. Barbés és Bernard figyelmesen olvasák az ügyvédeiktől kapott lapokat. Először is Nougés vádlottat vonák kérdőre, ki legelőbbet vallott a' nyomozó bíró előtt. Akkori nyilatkozati mindazáltal nem egyezének meg mostani vallomásával. Mindenek előtt nyilvánítá, mikép ő nem szándékozik vádlói segédeszközül szolgálni, hanem csupán tulajdon személyét érdeklő kérdésekre fog válaszolni. Bernard eleni vallomását visszavoná, mondván, hogy csupán azért állítá, mikép május 12dikén mindenütt a' küzdők elősorában látta Bernardot, mivel holtnak vélvén őt, gondolta, miszerint azzal épen nem fog neki ártani. Egyébiránt sajnálja, hogy Barbés ellen szóla, mert tetteihez épen semmi köze. Ö maga részesült a' harcban, de társulati tag nem volt, hanem csupán barátja néhány társulati tagnak. „Két ellenséges elv közt harc volt ez, így szölt, midán pedig az egyik elv megbukott, tehát ítélethozásról többé nem lehet szó, hanem csupán visszatorlásról. Nem folytatom tehát Önök igazságához, hanem nagylelkűségükhöz.“ Hiában törekvék őt meggyőzni az elnök, hogy illy magaviselettel nem nyerheti meg e' nagylelkűséget; Nougés, kit talán esküje, vagy a' titkos társulati főbírószék ijeszte, semmi további vallomásra nem volt kénytethető. Elnök: „Ön ns lelkülettel bírhat ugyan; de ez nem jogosítá azért nyilt utczán polgarok 's katonák megrohobására fegyveres kézzel, mielőtt azok védelemrül gondoskodhattak volna. Illy vad bánásmód embertelen, 's arra semmi sem jogosíthatá Önöket.“ E' nyilatkozást ismét tanok kihallgatása követé; de ez ujra igen kevés világot vete az egész történetre, mert Barbésban ezuttal csak egy 13 éves gyermek akart az ő helyi tiszt gyilkosára ismerni, 's ez is csupán akkor, midán újával mutatott reá egy közel álló rendőr. A' többi tanu közül egy sem ismerheté meg a' vádlottak közt a' gyilkost. Némelly neveléses nyilatkozatot is leheté hallani ez ülésben. Egy tanu többi közt mondá, hogy midön egy sebesültnek vélt zendülőhöz így szóla: „Ön sebet kapott?“ ezt nyere válaszul bászke megvető hangon: „A' francia soha nem kap sebet!“ (Kaczaj a' hallgatók közt.) — Brossard tábornokot a' „Presse“ szerint 5 szóval 2 ellen minden vád alul fölmenté a' katonai törvényszék; a' jour. des Débats mindazáltal azt állítja, hogy az ítéletet még nem tudhatni, mivel a' zavaros lég minden telegrafi közlekedést félben szakasztott; de későbbi tudósítások a' hirt valóstítják. — Guadeloupei levelek igen nagy ingerültséget mondanak uralkodni az ottani fehérek résziről azon tisztviselők ellen, kiket a' szerezsenek fölszabadíttatásában munkás részeseknek gondolnak. Május 21dikén éjjel beverék egy illy tisztviselő ablakit, 's minden oldalról e' kiáltozás hangzék: „Le a' négerbarátokkal!“ — A' király már négy nap egészen kimaradt a' minisleri tanács ülésiből, 's mint mondják, csak a' májusi zendülők pörének eldöntetése után szándékozik ismét részt venni a' titkos tanács ülésiben. — A' követkamra jul. 1jén kezdé meg a' keleti ügy vitatását, midön t. i. a' 10 milliónyi hitel jó na-

a' sz. Annarend másodosztályú díszjelét küldék meg neki sz. Pétervárból, mi oia látszik mutatni, hogy a' nevezett udvar helyesi az utóbbi szerb történeteket. Amnyi bizonyos, miszerint Russzia nem igen szívelhető szabadelmű nézetei és intézvényi miatt Milos hget. —

M. tud. társaság. Megjelent az academia költségén, 's minden hiteles könyvárosnál a' két hazában megkapható: Sebészség, melyet előadási kézi-könyvül kiadott Dr. Chelius M. J. heidelbergi prof. A' negyedik öregbitett és javított eredeti kiadás után a' pesti m. kir. egyetemenbeli orvosi kar iskolai használatára fordítá Smalkovics Mihály. Harmadik kötet. Budán, egy. bet. n. 8r. összesen 306 lap, borítékba fűzve 1 ft 40 kr. pgó. Az első és második kötet is, noha amaz összesen 357, ez 470 lap, szint' ezen áron kapható. — Pesten, jul. 2. 1839.

Dr. Schedel Ferencz, titoknok.
A' m. tudós társaság' f. e. május 29., jun. 3 és 10kén tartatott kisgyűléseiben, belső tárgyak elintézésén kívül: I. a' Tudománytár számára beküldött historiai 's egy mathematicai értekezésnek bírálók rendeltettek. II. Egy közgazdasági munka, javítás végett, beküldőjéhez visszautasított. III. Egy mathematicai 's egy történettudományi értekezés, az illető bírálók véleményeinek következtetésében, nyomtatástól elmozdítottak. IV. Ruchiel Miklós tornai, Sümeghy Pál nyitrai, és Vas József göcseji tájszavak gyűjteményével kedveskedtek. V. Sztrokay Antal r. tag, néhai Perger János r. t. felett, jun. 10kén emlékbeszédet olvasott, mely az Évkönyvek IVdik kötetébe fölvetetni határozottatott. VI. Schedel Ferencz titoknok bővebb jelentést tett az általa hivatalosan átvett rohonci és kisbéri könyvtárakról; 's önkéntes ajánkozására az academiái könyvtár felállításá 's rendezése az ő gondjaira bízott. VII. A' társaság gyűjteményei következő ajándékokkal szaporodtak: 1. a' könyvtár: a) Bridl Fildéltől: költési képek. Pest 1837 's 33. b) Csoma Mihálytól: a' római literatura történeteinek alaprajza. S. Patak 1839. c) Kerekes Ferencz l. tagtól: Betrachtungen über die chemischen Elemente. Pest, 1819. d) Fáy Anlras t. tagtól; Terve a' Pest megyei köznépszámára felállítandó takarékpénztárnak. Buda, 1839. e) Guzmics Izidórtól: Egyházi tár. 1839. III. 's IV. füzet. f) Nagy Ignácztól: Színműtar. I. II. füzet. Buda, 1839. g) Nagy (Fogarasi) Páltól: Záh Klára. M. V. sárhely, 1839. h) Pongrácz Lajostól: Tisztválasztási szózat Balogh Imre urhoz. Esztergom, 1839. i) Schedel Ferencz titoknoktól: a' Diatetica elemei. Buda, 1839. k) Töblényi Szaniszlótl: De Principiis Pathologiae generalis libri se. két kötet. Bécs, 1831. és Versuch einer Kritik der wissenschaftlichen Grundlage der Medizin. négy kötet. Bécs, 1838—40. l) Kulik Jakabtól Prágában: Untersuchungen über die Kettensbrüchenlinien. Prag, 1838. m) Csacsó Imrétől: Bevezetés a' természeti jogba. Győr, 1839. n) Kachler Jánostól: Alphabetisch-tabellarisch-scientifisches Samen-Verzeichniss. Wien, 1839. o) Stamm Nótól: Succinea explicatio rituum, qui olim apud Romanos obtinuerunt, conscripta a G. H. Nieupoort. Budissa, 1739. — A' kéziratár: Egyed Antal l. tag-a) Alapvonalai a' ker. kath. vallástudományának, 's „Déleesti isteni szolgálat vasár- és ünneppapokra“, b) Sárváry Ferencztől: János király Debreczen városa több ezéheinek 1534ben kiadott szabadelkvele régi magyar forrásban. — 3. A' pénzügyjtemény: a) Ruchiel Miklóstól 5 darab régi rézpénzzel, és b) Szuknavics Jakabtól 17 darabbal neveltetett.

KÜLÖNFÉLE: A' vaczi vásár jul. elején kézművári cikkekre igen silány volt. Árus igen sok jelent meg Pestrül, de vevő alig volt látható. Legjobban kelt a' hegységiak által hozott zsákportéka; százát 34—36 pgó forinton vevék. Baránybőr kevés volt, de jól kelt; százát 80 pgó ftal fizették. — Jun. 30kán éjjel Balassa-Gyarmat vidékén Nógrád megyében, nagy hó esett. — Eperjesen jun. 23kán tartá az evang. iskola tanulóifjai közel 4 hónap előtt ujjolag létre kelt magyar nyelvintézet, feltámadta utáni első örömmümpét, nem nagy számu, de válogatott, nagy részben hölgyekből álló, közönség jelenlétiben 's teljes megelégtelével. Előlépe szószerre Várady Károly joghallgató, ki már előbb a' társaság ujjabbi szerkesztése körül is érdemet szerze. 's jelesül és alaposan értekezett a' honi nyelv előmenete akadályiról. Utána 15 szavalt, hármat kivéva, mindnyájan öndolgozatit 's kötött beszédben. Általányosan mind a' szavalt költemények, mind főleg a' szavalás sok kívánandót ohajtat; de a' tükély nem kezdeti eredvény szokott lenni. 's egyebiránt olly rögtön történt az egészen elrendezése, hogy tükéletesb készület nem igen vala várható. A' szavaltok közeit tanuló ifjakból alakult külön éneklő és hangászkar zenéjével tölték ki. Ath. — Zsidó helységben, Veresegyháza mellett, jun. 10kén veszett kutya harapá meg egy földműves lovat. 9 nap mulva teljes mértékben mutatkoztak rajta a' víziszony rettentő jelei. A' földműves csirásnak gondolván a' lovat, istállóba zárá, hol az még négy más lovat sebesíte meg. Most gyorsan a' sz. miklósi kovács után ment a' ló gazdája; de szerencsétlenségre a' kovácsot négy pórral együtt szinte megmará a' dühös állat. Hármá közülök, t. i. a' tulajdonos, 5 gyermek atyja, a' kovács 's egy másik földműves, még ugyanazon nap áldozati lettek az iszonyu bajnak. A' másik kettő orvosi kéz alatt van. A' lovakat azonnal agyon lövék. — Jul. 6iki győri levelek szerint 14 nap óta rendkívüli élenkség uralkodik ott a' Dunán. A' magas víz miatt jun. közepeig csak egy két gabna-terhes hajó juthatván Győrig, most falkakint érkeznek oda kisebb és nagyobb gabnahajók. A' még mindig meglehető magasságu vizeu most egészen Mosonyig juthatnak a' hajók, mi tetemesül mozdítja elő a' szállítást. — A' bajai kórház ismét számos ajándékkal tapasztalá öregbülni pénzalapját; Girk György püspök, 2400 gyermeket részesítvén a' bérmlás szentségiben, 50 forintot ajándékozott ez üdvös célra, a' fésős-czéh 15 f., kötelezven magát minden évben ugyanannyit adni; Juray Antal 2 f. 30 kr.; Matula Pál 3 f. 30.; Novák Teréz 8 f.; Skarieza József 5 f.; a' takács-czéh 10 f.; tímárczéh 40 fr. váltóban. — A' budai nőegyesülettől alapított jótékony intézetek gyámolítására adakoztak a' lefolyt 1839ki első felévben: Fűhg nádorunk fensége 1250 ft.; fens. neje Maria Dorothea es. k. fűhgassz. két darab gazdasági szövetet, mellyből, egy jótéví által tavaly ajándékozott vászonnal pótolva, 12 szegény lyány ruházatott fel a' krisztinavárosi kisededovó intézetben; Chotek-Brunsvik grófné négy szegény fiúnak csináltatott ruhát 43 f. 20 kr. erejeig; Amade grné gyermekeknek 48 pár harisnyát, 18 kabátot 's 20 fejkötőt, Eötvös báróné 6 pár harisnyát ajándékozott, mellyek a' 42 fr. 30 kron vásárolt 12 posztószélezipre, ugyanannyi pamutkendő 's fejkötővel együtt, házi szegények és a' krisztinavárosi kisededovó intézet szükölködő gyermekei közt osztattak el; Nádasdy-Forray grné egy 10 éves szegény lyány-

nak fehér ruhát és kötös-darabokat 19 f. 43 kr. árut; Brunsvik-Majthényi grné megtérítette a' nőegyesületi pénztárnak azon 100 ft. 32 kr., v., melly a' pesti vakgyógyintézetben gyógyszerre tett költség fele árula a' budai nőegyesület által kifizettetett; a' tartós télkor egy nevezetlenül maradni kívánó tűzifára 50 p. ft. adott, mellyen 7 öl fa vásároltatték, 's házi szegények közt felölönként osztatott el; Klobusiczky Péter érsek a' nőegyesületnek 100 v. ft., a' krisztinavárosi kisededovó intézetnek 50 v. ft.; Vörös-Hiemer a. az egyesületnek szinte 100, a' kisededovó intézetnek 50 v. ft. küldött. A' nőegyesülettől alapított ápoló-ház számára elesegül küldöttek: Brunsvik-Majthényi grné 25 ft disznósirt, 25 ft szalonát 's 4 sódort. Forray-Brunsvik báróné 90 f. disznósirt, 60 f. szalonát, 21 ft füstölt húst, 1/3 mérő babot 's ugyanannyi lencsét; Festetics Antal kam-S p. mérő gabnát; Majthényi-Bartakovics a. husvétra két bárányt; Fiáth-Szeth assz. 60 rőf szalmazsák-vásznat. Mindezt a' budai nőegyesület há-láját nyilvánítván, Walzel A. Fridrik, Trencsenszky társa által, az egyesületnek ingyen szolgáltatott lithographiai munkákról is köszönettel emlékezik. — Szabolcs közgyűlésében a' Duna 's többi magyarországi folyóvíz, jelesen a' Tisza szabályoztatása ügyében, a' megye Rendéinek határozata abban egyesült, hogy e' nagyszerű szabályozások részvényes vállalkozások utján létesítsenek, 's bátor a' megye RRdei jól tudják, hogy valamint a' külkereskedés előmozdítására, ugy különösen az ország jelen állapotjára nézve, a' nemzeti gazdaság egyik hatalmas ágának, a' belkereskedés 's közlekedés kifejtése 's virágzásának eszközlésére, illy nagyszerű 's tömérédek pénzmennyiségbe kerülő vállalatokra, a' magyar nép még most pénzhiány miatt elégtelen: mindazáltal a' részvényes vállalkozás esetében, addig, mig magyar részvényesek találkoznak, e' forgásba teendő részvények idegen kézre ne bocsáttassanak. Tanácskozás tárgya volt még a' katonaságnak az országon átszállítására kívánatoló élelmezése; mire nézve a' megye RRdei ohajtanak, hogy az élelemszerek szerzése haszonbérbe ne adatnék; mert a' vállalkozók is kívánván nyerni, ha nem lesz módjuk rá, e' nyereség az adózó nép javára esik. Továbbá Kővárvidékére nézve közmegegyezésök volt a' megye Rendéinek, hogy e' testület is követi által részt vegyen az országgyűlési tanácskozásokban.

Eperjes, jun. végén: Az évenkénti közvizsgálatok, az evangelicusok itteni kerületi főiskolájában jun. 24—28 tartattak, mellyek közt minden tekintetben legfőbb figyelmet érdemle és talált a' hazai törvényhallgatóké, mind a' tudomány terjedelme, fontossága 's polgári életünkkel szoros viszonyra, mind a' minden dicsőre méltó tanító fáradoatlan szorgalma és saját szerű lelkes tanítómódjára, mind a' tanuló ifjuság szokatlan nagy számára (99 rendes 's több rendkívüli hallgató) 's világos, értelmes és meghatározott, leginkább magyar nyelvű feleleteire nézve. Az itteni polgári kórház, mellynek első alapját Krieger Sám. orv. még 1802—1805ben vetette meg, de a' melly csak 1831 óta Hlatky orvos felügye-lése alatt kezdé rendszabályokat és butorozást nyerni, igazi kórházzá alakulni, az idén leginkább mostani orvosa Sározy Józ. ur nemesszivü fáradozása következtében, tetemes gyarapodást nyert. Már az új évi közöntések és ajándékok megváltása 397 ft. 23 kr p. p. hozott be; később három szini előadás — egy, rendes színeztársaság, kettő melegebbül emberbarátok és barátok által öszvesen 178 ft. 10 kr. p. p. gyümölesöze, mi által a' bevétel 575 ft. 33 kr p. p. növekedett. Igy lehetséges lön az eddigi legsürgetőbb hiányok pótlása, a' legszükségeseb javítások megtétele, 's az egésznek czélszerűbb belső elrendezése. 'S a' szellem mind ezekben, melly teremtet, a' lélek, melly elevenített; Sározy ur vala, ki ez intézet körül magának nem ragyogó ugyan, de annál méltánylandóbb és tartós érdemeket gyűjti, mit megismerni 's nyilvánítani annyival szentebb kötelesség, mennél több 's terhes volt a' legyőzendő akadály, mellyeket nemes ügyekezete elibe részint előtérletek, részint önző bizetek gördítének. Ugyan- csak a' kórház javára, több nagylelkü hölgy és férfi által czélba vétetett újjolag egy magyar és egy német szindarab adatlása, valamint egy, női kézművek sors általi kijátsztatásával egybe kapcsolandó tánczvigalom tartatása. A' süker, az eddigiekből ítélve, nem lehet kétséges. — Az iparegyesület, mellynek Eperjes már eddig is olly sokat köszönhet, érdemeit egy ujjabban nevelte. Tagjai ugyanis, minden jó, közhasznu és korszerű vállalat buzgó pártolói 's tetteg előmozdítóit levén, rövid idő alatt 700 ftot p. p. irtak alá egy közönséges uszóiskola-alapításra, mellynek nem sokára létesülendését annyival biztosabban reménylhetni, mivel a' t. városi tanács is ajánlotta e' czélra közremunkálását.

Igazítás: Előbbi Jelenkor. első hasábján a' 71 sorban alulról fölfelé: 500 helyett olv. 100.

Amerika

(Globe.) Riojaneiroi május 4eig terjedő lapok szerint a' kormányzó május 3kán nyitá meg a' törvényhozóságot, beszéde semmi fontost nem foglal magában. — Buenosayresi hírek csak april 6aig terjednek; szerintük a' britt hajóserg Laplata folyamon, három hajó megérkezettivel, számrá nézve egyenlő a' külreveken horgonyzó francia ostromzári hajósergrel. — Bolivia status Santacruz ellen nyilatkozott, 's Buenosayresből követ induland oda. — 6 ezer löny argentini sereg, Echague parancsnoksága alatt, Corrientes tartomány ellen nyomul, melly Rozas elnök ellen föllázadt. (Azon csatáról, melly a' francziák 's buenosayresiak közt történt, 's mellyben az előbbiek megverettek, mitem említenek a' főntebbi lapok.)

Spanyolország.

(Safont kölesünét ellenzi a' nép egy része.) A' pénzügyminister, minden áron segíteni ohajtván az ország baján, alkotmány-ellenkezőleg titkon kölesönszerződésre lépett Safont kereskedőházzal, minek következtiben 14 millió realnyi előlegezésért Spanyolország valamennyi kapu-vámát kapta volna zálogbirtokul. Noha Safont nagy hazafinak tartja magát, 's a' föllengősdiek soraiba tartozik, e' szerződés mégis általányos elégtelenséget szült, 's Alicanteban egyenesen megtagadák ügyviselőitől a' vámszedési jogvégrehajtást. Kérdés már most: megsemmítendő e' a' kormány a' kötött szerződést, vagy pedig fégyveres cróval gyámolítandja mindenütt ügyviselőit? — Nemours hg jun. 11kén Cadizba érkezék, 's a' városi nevezetességek megtekintésivel mulatkozték. — Jun. 18kán szemlét tartá a' kományzó királyné a' Pradoban kiállított 2500 löny ujonczesapat fölött, melly másnap az éjszakai tartományokban álló ezre-

dekhez indult. — Espartero jun. 12-kén jelenté Amurriobul, mikép a' carlosiak elhagyván S. Vicente erősséget Guriezoban, Aleson tábornok azonnal elfoglala azt, és a' ramalesi vonal erősítéséhez fogott. — Meer b. pontosan engede a' kormányparancsnak 's Franciaországba távozzék. Az alkotmányos ügy igen buzgó parancsnokot veszte általa, kinek helyét nehéz lesz kipótolni a' mostani zavarok közt. —

A n g l i a.

(Lapnyilatkozatok a' csekély ministeri többségről. Elegy.) A' tory lapok hosszas czikkeben patgotatnak örömtüzet a' néhányszor mutatkozott csekély ministeri többség miatt, 's különösen a' nevelési ügyben nyert két szónyi többséget szabdalgatják. A' Standard szokás szerint kiemelni törekszik, mily nagy lett volna a' conservatív többség, ha tisztán angol követek ülnek parlamentben, azaz ha a' skot radicalok irlandi catholicusok ki lennének onnan zárva. Ertekezését e' szókcal rekeszti a' Standard: „Mit tognak már most tenni a' ministerek? A' Chronicle értésünkre adja, hogy megmaradni szándékoznak tervök mellett. Kiváncsiak vagyunk, mikép fogják azt eszközölhetni. Melbourne l. nyiltan kimondá, miszerint 5 szózatnál nem nagyobb többség olly nagy bizalomhiányt tanusít a' ministerség ellen a' parlament résziről, hogy az tovább nem maradhat meg hivatalban; annál inkább köteles tehát lelépni a' kormány most, midőn csak két szónyi többségre tud szert tenni. De mit mondjunk ollyas kormányról, melly még e' két szózathoz is ragaszkodik, és folyvást küzd azon rendszabály mellett, mellyről olly határozottan adá véleményét az alsóház.“ A' Courier kérdi: vajjon csakugyan nem akarnak e' a' ministerek semmit tenni, mi barátikat fölébresztené mostani halálos álmukból? Utóbb pedig így szól: „Leggyalázatosb pulya nyúl lenne Melbourne, ha mostani szükségében el tudná hagyni királyi asszonyát. Ó mint hőse lépett föl a' fiatal szép királynénak, 's azzal olly felelősséget vón magára, melly elől többé nem szabad visszavonulnia. Semmi földad! Végig kell küzdeni a' harcztot utolsó lélekzetig, 's ha nem nyerhetni nagyobb többséget, föl kell oszlatni a' parlamentet. De a' föl-oszlatás, a' szabadelmű párt által egyhangulag kívánt engedvények megadása nélkül, olly bélyegyet sütné az alsóházi követek homlokára, hogy velük többé sem whig sem tory kormány nem kívánna érintkezésbe jöni.“ — A' Dublin Post, O'Connell lapja, melly többnyire jól szokott értesülve lenni, biztosan mondja állíthatni, hogy az idén nem fogják föl-oszlatni a' parlamentet. — Granteley Berkeley alsóházi tag nem rég az uszbridegi rendőri törvényszék előtt volt kénytelen megjelenni, mivel kakasviadai-tartás miatt vádolá őt az állatok elleni kegyetlenséget gátló társulat. A' követ urat 5 fontsterlingnyi büntetésre ítélte a' törvényszék, melly határozat iránt ellenmondást nyujta be a' vádlott, 's nyilvános lapokban következőleg mentegeti azon szenvedélyét, melly miatt vádat támasztottak ellene: „Ha kegyetlenség e' társulat jelszava, ugy azt minden mezei mulatságunkra alkalmazhatni, mikben állatok is részesülnek, pedig királyi főpezérünk is van, 's így maga a' korona is pártolja e' szép mulatságokat, az ascoli löversenynek pedig fényes jutalmat is szokott kitűzni. Én részemről megvallom, hogy minden ó angol vadászati szokásnak szivemből barátja vagyok. Az erdő, mező, víz, népszínháték, öklészkör, 's azon böcsületes igazszívű ütlegesere, melly annyira örvendeztetü minden valódi angol lelket, nekem legfőbb gyönyörül szolgál. Bámulni szoktam én a' szilaj bátorságot emberben, állatban 's madárban; ám de a' járomba fogott állatok verését valóban én sem tűrhetem.“ A' vádlott e' védelme daczára is fizetni volt kénytelen, mert különben, noha alsóházi tag, még is egy hónapi kényszerített munkára kellett volna vándorlania nyilvános javitoházba. — A' katonai tengerész-osztály néhány nap óta számos gyűlést tart. — O'Connell burgonyát 's pénzt osztogat szegény bérlőinek. —

F r a n c z i a o r s z á g.

(Barbés minden felelősséget magára veszen.) A' pairszék jun. 28-diki ülésében félreveté az ügyvédek ellenkezését, 's rögtön vallatáshoz fogott, nem akarván minden vádlottnak törvényszék elibe állíttatását bevarni. 29ikén jelenté Dupont, Barbés és Bernard ügyvéde, hogy a' pairszék mult napi határozata ellen nem fog szólni, mivel azt a' törvénykezési teremén kívül fogja megítélni a' közvélemény. Az elnök rendre utasítá őt. Barbés ezután következőleg hallatá magát: „Ha magamat érdekelne csak e' tárgy, egészen hallgatnék, mert nem ismerem meg Önök bíróságát. De más vádlottak is állnak mellettem, 's azok iránti kötelességemet tartozom teljesíteni. Azok érdekiben nyilvánítnom kell, hogy ők nem voltak értesülve a' történéndőkről; bizonyos tekintetben elragadá őket a' rohanó folyam. Én részemről semmi kedvezményt nem akarok huzni nyilatkozatombul. Az általánosan történtek iránt minden felelősséget magamra veszek; egyes eseteket mindazáltal elutasítok magamtól, mivel azok böcsüsteníteni fognának engem. Drouineau tisztet nem én gyilkolám meg. Olly tette nem vagyok képes. Hasonló fegyverekkel megküzdöttem volna ugyan vele, fényes nappal, az uteza közepén; de orgyilkosság nem mesterségem. Rágalmazák a' nép egyik bajnokát! Egyéb-iránt, uraim, e' nyilatkozás nem Önöket, hanem Franciaországot, Európát, az egész világot illeti. Egyszersmind jelentnem kell, hogy a' Moniteur republicain, nem a' társulat tulajdona. Bonnet és Nougés épen nem tartoznak a' társulathoz. Többet nem fogok szólni, 's ne is fárassza magát, elnök ur, kérdésekkel. Én politikai ellenimmal állok szemközt, 's nem barátimmal. Vegyék Önök fejemet, itt van!“ Elnök: „Mégis ki kell Önt hallgatnom Drouineau halála iránt, kinek meggyilkolását Ön tagadja.“ Barbés: „Mivel ez politikai természetű kérdésekről nyilatkozásra vezetne, tehát nem szólok semmit. E' fővád ellen csupán azért ótalalmazom magamat, mivel lelkületemet böcsüsteníté. Még egyszer, — itt fejem!“ Ezután Bernard vallatásához akart fogni az elnök; de az is ünnepélyesen nyilvánítá, hogy semmire nem fog válaszolni. Most a' tanuvalla-

tás következék. A' három első tanu azt mondá, hogy nem ismeri a' vádlottakat. Cugnet koresmáros Barbést ismeré ugyan, de Bernardról semmit nem akart tudni. Az előbbi pipára gyujta nála, 's intésre, hogy távozzék, mivel az utezán csatáznak, ezt válaszóla: „Ne féljen Ön, csak gyermekek azok.“ Regnard koresmáros beszélé, miszerint eleinte két ifju jöve hozzá, kikhez utóbb többen is érkeztek 's ezt kérdék egymástól: „Eljöttek már?“ mire: „Nem!“ lön a' válasz, míg végre bizonyos jeladás után mindnyájan e' kiáltással: „Itt a' pillanat! Siessünk!“ elrohantak. Regnard be akará koresmáját zárni; de az ifjak még nagyobb számban visszajövessel fenyegeték őt. Oudard következő tartalmu iratot látott Marechal elesett zendülőnél: „A' koresmában, st. Martin utezában 2^{1/2} órákor,“ 's e' rendelés Barbés kéziratá volt, az egyesületi alapszabályokat pedig Bernard írta. Bernard: „Nem tagadom.“ Lepage fegyvertára kiraboltatását beszélé el, Crapelet könyvárús pedig tanusítá, mikép az évszaki társulat alapszabályi ugyanazon bötükkal voltak nyomva, mikkel a' Lepage tárában találtatott fölszólítások készültek. Egy asszony vallomásiból az világolt ki, mikép Barbés május 9ikén elutazási ürügy alatt látát tön le nála, mellyből távolléte alatt löport vettek ki a' zendülők. Egy polgár látta, midőn háza előtt töltéseket osztatott ki Barbés, mire néhány azonnal lödözni kezdé csapatjából, mit ő komolyan tilalmazott. Őt (a' tanu) fiastal fegyverfogásra akarák kénytetni a' zendülők; de ő illy válasszal utasítá el őket: „Önök szabadságért küzdenek, tehát ne vegyenek erőt szabadságomon.“ (Kaczaj.) A' zendülők ajkáról szüntelen csak: „Fegyverre!“ kiáltozás harsoga. Leblond, hatóságórségi hadnagy, ki a' grenetat-utezai torlaszt foglalá el, egy sebesültet látá ott, kire még a' löpor-összeesküvésből velt emlékezni, mi okbul azonnal el is fogatá őt. Az elnök azon kérdésire: ismeri e' Barbést, igennel válaszolt a' fogoly; öltözete leírásában mindazáltal egészen ellenkezőleg nyilatkozik egy másik tanuval. Levrand orvos hátulról látá azon zendülőt, ki a' chateleti téren a' tisztet agyon lövé; de a' vádlottak közül egyben sem ismért reá. Azon óresapat egyik közlegénye mindazáltal Barbést mondja gyilkosnak, egy társa ellenben tagadja ezt. Ezután még több tanuszóla, kik közül némelleyek Barbést mondák gyilkosnak, míg mások nem akartak benne arra ismerni. Elnök: „Barbés! nincs Önnek mit szólnia?“ Barbés: „Sokat kellene mondanom; de helyzetem nem engedi.“ Elnök: „Barbés, midőn politikai helyzetét emlité Ön, nem kényszerítém Önt többé; de ha most még szóllhat valamit, ugy tegye azt: az emberiség 's tulajdon érdeke nevében szólltom fel Önt, szakassza felben hallgatását.“ Barbés: „Elnök ur! Ha háboruban ellenségei hatalmába jut az indián, nem törekszik magát ótalalmazni, hanem önként hajtja fejét a' nyuzókés alá. Én követem az indiánok példáját.“ Néhány csekélyebb jelentésű tanu kihallgatása után más napra halasztá az ülést az elnök.

(Pairszéki ülés. Brossard vád alul fölmentve.) Jun. 30ikán nagyobb számmal jelentek meg a' pairszéki teremén a' kiváncsiak. Déli 12 órákor bevezeték a' vádlottakat. Barbés és Bernard figyelmesen olvasák az ügyvédeiktől kapott lapokat. Először is Nougés vádlottat vonak kérdőre, ki legtöbbit vallott a' nyomozó bíró előtt. Akkori nyilatkozati mindazáltal nem egyezének meg mostani vallomásival. Mindenek előtt nyilvánítá, mikép ő nem szándékozik vádlói segédesszközül szolgálni, hanem csupán tulajdon személyét érdeklő kérdésekre fog válaszolni. Bernard elleni vallomását visszavoná, mondván, hogy csupán azért állítá, mikép május 12dikén mindenütt a' küzdők elősorában látta Bernardot, mivel holtak velvén őt, gondolta, miszerint azzal épen nem fog neki ártani. Egyébiránt sajnálja, hogy Barbés ellen szóla, mert tetteihez épen semmi köze. Ő maga részesült a' harcban, de társulati tag nem volt, hanem csupán barátja néhány társulati tagnak. „Két ellenséges elv közt harcz volt ez, így szól, miután pedig az egyik elv megbukott, tehát ítélethozásról többé nem lehet szó, hanem csupán visszatorlásrul. Nem folyamodom tehát Önök igazságához, hanem nagylelkűségüköz.“ Hiában törekvék őt meggyőzni az elnök, hogy illy magaviselettel nem nyerheti meg e' nagylelkűséget; Nougés, kit talán esküje, vagy a' titkos társulati főbíróskiséget, semmi további vallomásra nem volt kénytethető. Elnök: „Ön is lelkülettel bírhat ugyan; de ez nem jogosítá azért nyilt utezán polgárok 's katonák megrohanására fegyveres kézzel, mielőtt azok védelemről gondoskodhattak volna. Illy vad bánásmód embertelen, 's arra semmi sem jogosíthatá Önöket.“ E' nyilatkozást ismét tanuk kihallgatása követé; de ez ujra igen kevés világot vete az egész történetre, mert Barbésban ezuttal csak egy 13 éves gyermek akart az ő helyi tiszt gyilkosára ismerni, 's ez is csupán akkor, miután ujjával mutatott reá egy közel álló rendőr. A' többi tanu közül egy sem ismerhetémeg a' vádlottak közt a' gyilkost. Némelley neveltséges nyilatkozatot is leheté hallani ez ülésben. Egy tanu többi közt mondá, hogy midőn egy sebesültnek velt zendülőhöz így szóla: „Ön sebet kapott?“ ezt nyere válaszul büszke megveto hangon: „A' franczia soha nem kap sebet!“ (Kaczaj a' hallgatók közt.) — Brossard tábornokot a' „Presse“ szerint 5 szóval 2 el-len minden vád alul fölmenté a' katonai törvényszék; a' jour. des Débats mindazáltal azt állítja, hogy az ítéletet még nem tudhatni, mivel a' zavaros lég minden telegrafi közlekedést félben szakasztott; de későbbi tudósítások a' hirt valósítják. — Guadeloupei levelek igen nagy ingerültséget mondanak uralkodni az ottani fehérek résziről azon tisztviselők ellen, kiket a' szerezésnek fölszabadíttatásában munkás részeseknek gondolnak. Május 21dikén éjjel beverék egy illy tisztviselő ablakit, 's minden oldalról e' kiáltozás hangzék: „Le a' négerbarátokkal!“ — A' király már négy nap egészen kimaradt a' ministeri tanács ülésiből, 's mint mondják, csak a' májusi zendülők pörének eldöntetése után szándékozik ismét részt venni a' titkos tanács ülésiben. — A' követkamra jul. 1jén kezdé meg a' keleti ügy vitatását, midőn t. i. a' 10 milliónyi hitel jó na-

pirendre a' földközi tengeri erő szaporításul. A' tolongás igen élénk volt a' szószek körül, és számos külföldi diplomata közt a' török követ is látható. Először is Soult tábornagy szóla, 's meglehetősen kifejté, hogy csakugyan rendkívül szükség nagyobb erőfejleszt eszközteni a' földközi tengeren. Utána Carné, Auguis, és Denis léptek szószekre. Ez ügy annyira érdeklí most a' parisiakat, hogy miatta még a' zendülők pörét is elhanyagolják, melyet alig említ egy két ember, míg a' keleti fordulatról százan is okoskodnak minden nyilvános helyen. —

(Franciaország és Russzia levelezése a' hunkiar-iskelessi szerződés iránt) Jouffroi-jelentése következtiben a' levantei hadi készülletekről, valamennyi parisi lap közli a' hunkiar-iskelessi szerződést és Franciaország e' tárgyban vitt levelezését Russziával. Már korábban is tudva volt, miszerint a' francia kormány azon szökkel ellenzé a' kérdéses szerződést, hogy szükség esetén egy fog cselekedni, mintha nem is léteznék a' szerződés, mire hűdegen válaszolá Russzia, hogy egy fog szükség esetén cselekedni ő is, mintha ez ellenzés soha nem történt volna. Ez irományokat, mint látszik, közlé a' kormány azon választmánnyal, melynek Jouffroi jelentéstevője volt. A' francia követé, melyet 1833 szeptemberben Nesselrode grófhoz intéze, így hangzik: „Alulirt ügyviselője a' francziák királya ő felségének, utasítást kapott a' sz. pétervári kormány előt azon mély aggályt fejezni ki, melyet a' francia kormány érzett, midőn orosz ezár ő fels. és a' nagyur közt jul. Sikan létesült szövetség megkötéséről értesült. A' király kormányának véleménye szerint e' szerződés egészen új fordulást ad az ozmán és orosz birodalom kölcsönös viszonyinak, mely ellen jogszerűleg szólhatnak az európai hatalmak. Alulirt köteles tehát nyilvánítani, miszerint azon esetre, ha idővel a' szerződés értelme következtiben fegyveres közbenjárulás lenne szükséges Russzia részről a' török ügyekre nézve, a' francia kormány egészen szabadnak tekintendi magát minden, a' körülményektől sürgetendő, rendszabályhoz nyulásra, és egy cselekvésre, mintha e' kérdéses szerződés épen nem is léteznék. Egyszersmind tudatni kell alulirtnak a' ezári kormánnyal, hogy ő fels. konstantinápolyi ügyviselője hasonló ellemmondást nyujta be a' török kormánnyal. Lagrené.“ — Erre ezt válaszolá Nesselrode gróf: „Alulirt megkapá azon irományt, melyel Lagrené, francziák királya ő felségének ügyviselője, azon mély aggályt tudatja vele, melyet a' Russzia és porta között jul. Sikan kötött szerződés a' francia kormánnyal okozott. Mivel egyszersmind ez aggodalom okai, és azon ellenvetések nem közöltettek, mikre a' kérdéses szerződés talán alkalmat nyujthata, tehát nem képes alulirt azokat ismerni 's még kevesbbé megfogni. A' jul. Siki szerződés valóban tisztán védelmi rendszabály, mely két független hatalom közt létesült, mind a' kettő részről teljes jogszerűség-gyakorlás mellett, és egyetlen hatalom igényit sem sértve. Mily ellenvetésekre érezhetnék tehát magukat valódi jogositva az idegen hatalmak ily szerződés iránt? Mikép várhatnók azon nyilvánításukat, miszerint nem méltányolják e' szerződést, kivévén, ha megdöntetése czéljok azon birodalomnak, melynek fűntartása alaphatározata e' szerződésnek? Ily tervről azonban nem gondolkozik Franciaország, mert ez nyílt ellentétben állna utóbbi nyilatkozatival a' keleti ügyek újabb bonyolultakor. Alulirt tehát kénytelen hinni, mikép a' Lagrené ur iratában kifejezett vélemény tökéletlen elősejtéseken alapszik, 's hogy kormánya jobban fölvilágosulván a' szerződés közlése által — mit a' török udvar nem rég eszközte Konstantinápolyban — átlátandja e' szerződés érdemét, mely annyira fűntartó 's békés szellemben létesült. Való, hogy e' tett (az 1833 jul. Siki szerződés) megváltoztatja Russzia és a' porta egymás közti viszonyit, mert hosszas ellenségeskedést legbensőbb bizalom jeleivel vált föl, mikben ezental Törökország állandósága és szükség esetén, fűntartatása iránt, legbiztosb eszközökre találand. E' meggyűződésben 's legűstűbb és legrészrehajlatlanabb szándéktól vezéreltetve, el van határozva a' ezár szükség esetén a' jul. Siki szerződésből reá háramlandó kötelességet teljesíteni 's egy cselekedni, mintha Lagrené ur nyilatkozata nem is léteznék. Nesselrode.“ —

(Követkamrai határozatok. Constantinei hírek.) A' jun. 28iki követkamrai ülésben Chapuys-Montlaville indítványát a' juliusi zendületben elhunyt polgárok tetemeinek a' juliusi oszlop alá takarítására iránt 207 szóval 26 ellen fogadák el a' követek, és 50 ezer franknyi költségben egyeztek meg a' juliusi tér alatti úregek megvásárlására. 29iken a' görög kölcsön vitatása jűven napirendre, a' pénzügyminister pénzt kívánt a' kamatok fizetésire 's adóssági tőkefogyasztásra, mivel a' görög kormány nem képes még teljesíteni pénzkötelezésit. Auguis ellenzé e' kívánatot, mivel szerinte Görögország soha nem fog fizethetni 's azért kár reá folyvást pazarlani. Passy: „Ily rágalmazó beszédek illetlenek a' francia szószekén. (Tetszés.) Itt csupán kötelezvény- teljesítésről van szó, melyel Görögország 's más hatalmak iránt tartozunk. A' görög kormány javítási ösvényen halad most, mely minden jót reménylhet.“ Rűvid szóváltás után 198 szóval 34 ellen keresztül ment a' ministeri indítvány. — Constantinei hírek szerint Abdelkader e' tartomány minden résziben erős állomásra törekszik helyezkedni, 's majd egészen Budzsiaig terjeszti már kirándulását. Jun. 16iken puskalövésnyire közelíté a' francia táborzemekhez. Bedeau alezredes nem tartá tanácsosnak az emirt elriasztani, noha rendkívüli előnyomultával megsérté a' tafnai szerződést. Abdelkader beszélgetésre szólítá föl a' francia alezredest, mire Bedeau azt válaszolá, hogy csak Budzsiaiban hallgathatja meg őt. Az emir ígerte ugyan oda jűvését, de nem tartá meg ígérését, 's egy átszökött szerecsentől azon hirt hallá a' francia parancsnok, hogy mindenütt ajándékokkal fogadák az emirt a' kabylok, 's az még tizedet is szedett a' francia birtok határi közt. Dzsiggiliben jun. 3, 4 's 9iken élénk összeűtközé-

sek történtek a' kabylok és francziák között. Az arabok az új haszná-
lak ez uttal megtámódásra, de siker nélkül maradt minden fűradozásuk. —

Törökország.

A' National következő adatokat közöl az egyiptusi 's török sereg helyzetéről 's erejéről, melyet egy utazó leveléből von ki, ki több ideig tartózkodék Aleppo, Aintab 's Antiochiában: „Az egyiptusi sereg szerkezetre 's tanultságra nézve sokkal felűhaladja a' törököt; a' porosz tisztek Hafiz basa sergében nagy hasznot tehetnek ugyan, de gyakran fűrad-
ságukba kerülend, meghallgatást nyerhetnek. 1832ben is voltak a' török seregnél európai tisztek, de csakhamar meguntak olly tanácsokat osztogatni, melyeket a' török büszkeség vonakodott elfogadni. Aligha 50—60 ezer főnyimél több van Hafiz basa parancsnoksága alatt jelenleg: ha a' marasi basa külön csapatot bir, egy az már régóta a' fűsereg kiegészítő része. Mi pedig a' bagdádi basát illeti, az a' porta iránt soha nem tűn kitűnő szolgálatot, mert igen kevés rendes katonaság áll parancsi alatt 's innen hihetőleg mindazon hadi mozgalom, melyet őle származottnak hűresztelgetnek, főleg pedig Rakkába nyomulása, merő koholmány; egy lát-
szik, megfűledkeztek arról, hogy Bagdából Rakkába nyomulásra 150 francia mérűdlet kell áthatolni. Bármibe mernék fogadni, hogy ő az egész történetet basaságában nyugottan várandja be 's noha Kursid basa fenyegetése távol van még igen végrehajtatásul, minde mellett sem hagyandja el a' bagdádi basa fűvárosát, akkor főleg, midőn egyiptusi hadsereg van sarkában. Három év előtt az egyiptusi rendes gyalogsereg Syriában 35 ezer főnyi volt, a' lovasság pedig mintegy 7—8 ezer főnyi és számos jűrende-
zettű pattantyuság. Azóta megsaporult hihetőleg, de a' koniahi csatában is háromszor számosb a' török sereg az egyiptusival, még is ez utóbbiak gyűztek. Ibrahim basa számolhat Bezsiremire, ki a' libanoni drűzokon 's maronitakon uralkodik, ki sokkal jobban koczázta magát, miutsem a' törökök visszatérését ne rettegné. Az 1834 's 1838ki lázadásokban hűsége pillanatig sem volt kétséges; Libanonban egy kerűlet sem ingadozott; sőt rűndegyike Ibrahim parancsi alá csapatokat küldé, közöttűk Sezer keresztűen maronita volt, kik a' lázangók ellen nyomultak. 1834ben a' lázadást nagyobb részűnt Galilaea 's Naplus népsége okozá; 1838ban pedig a' drűzok, de nem a' libanoniak, hanem a' déli részen Damaskus környékén lakók, kikhez a' bedűinok 's antilibanoni motvaliak csatlakozának. Mi Kalil emirt illeti, ki Bezsir emir ellenébe vágytársul állitnak, ez egyike fiainak, ki st Jean d' Acre ostrománál a' török ellen harcolt az egyiptusiak sorában, mielőtt még atyja Ibrahim basa mellett nyilatkozott. Innen világos, hogy ő az egyiptusiak oldala mellett küzdend most is. Igen téved az, ki Ibrahim basát a' török sereg hadimunkálati által meglepetettnek hűzi; már rég óta erősítettgeti ő a' taurusi szorost, mi végett a' porta már ellenszólalkozott is. A' konstantinápolyi nagy utat Syriába Koniáh-n keresztül Kulek boghas. Ereklí 's Adocca közti szoros által, elzárta; hat órányira Aintabul a' malatia-aleppoi uton Aintabon keresztül sánczolatokat hányatott. Mi pedig a' töröknek Bűrből Damaskusba nyomulását illeti, az majd lehetetlen, mert a' nagy pusztaságon kellene át-
vágniok; Ibrahim ut közepett lepné meg őket 's Eufrátba szoritná.

A' jour. des Débats következő jegyzettel kíséri a' keleti eseményeket: „A' törökök által megszállt helységek Aintab kerűlethez tartoznak 's hason nevű város három mérűdnyi kerűletében fekszenek; itt törökül beszélnek; a' kerűlet az egyiptusi elfoglalás előtt nem tartozott Syriához, hanem a' marasi basasághoz. Aintab-kerűlet fele a' török előse-
reg mozgalmái következtében, csapatokkal van megrakva. Még eddig nem mondhatni, hogy az ellenségeskedést már el kezdettek; hanem annyi bizonyos, hogy Hafiz basa részűl harcrahívás történt. A' szultán harczi békétlensége 's Meh eme d- Alin ak bérnökí kétkedő félénksége saját szerű ellentét; az első csupán udvariságbul látszik hallgatni az európai követek békés tanácsaira, szigoruan el levén határozva, minden áron ki-
játszani őket 's háborút kezdeni; az utóbbi pedig egészen az idegen képviselők őtalma alá adja magát, tanúkul szólítja fel őket türelme és engedé-
kenysége iránt, vezere levelezésit mutatja elő, tanácsait kérve ki, 's csak azt írja meg neki rendelésűl, mit egymás közt elhatározottak. Fűgyelemlre méltó az angol lapok pártossága Egyiptus ellen, ellen Mehemed-
Alit nagyravágyásrul és kétszűnűségről vádolják azon pillanatban, midőn mérséke áldozatja leend, 's minden körűlmény karát látszik előmozdítani. Azon négy nagy hatalom közül, melyek a' keleti ügyek elhatározására meghívatvák, egyik tehát tükön a' török hatalom megbuktatásán dolgozik, másik az egyiptusit szeretné megdönteni, a' többi kettű pedig (Aus-
tria és Franciaország) nemes haszonvádaszat nélkül egyesűlend üdvös és becsűletes czél-kivihatasra.“

Rendkívüli alkalommal érkezett konstantinápolyi hírek szerint Mahmud szultán folyó jul. 1jén reggel meghalázott. —

Hollandia.

Hága, június 26ikan: Utrechti hírek szerint június 24iken kezdé meg tanácskozását azon belga-hollandi biztosság, mely a' köz németalföldi adósságnak Belgiumot illető részét puhatalandja ki; a' tanácsko-
zások, mint látszik, gyorsan haladnak előre. —

Csoporság: Pest, július 12diken: Piszta buza 100, 150, 140; — Kétszeres, 120, 110 Rozs 100, 95, 90; — Arpa 85, 80, — Zab 56, 63, 60; — Köles —, —, —; — Kukoricza 100, 95, 90; — pesti m. v. garas.

Pénzkelet: Bécs, jul. 9ken: 5 pCtes statuskötelezvény 107³/₄; 4 pCtes: 101³/₄; 3 pCtes: 82¹/₂; 1820iki 100 fűtos kölcsön: 282; 1834iki 500 fűtos: 672¹/₂; 1830iki 250 fűtos: 269³/₄; bankrészvény: 1498¹/₂; es. k. arany agűója: 4¹/₂ pCent; északi vasut-részvény: 103¹/₂; gyűri: 105; majlandi: 102¹/₄; Eszterhazy-sorsjegy: 44³/₄.

Dunavizáltás: Pest, július 11iken 9' 6" 6" — jul. 12diken 9' 0" 0" — 13diken 9' 1" 0"